

U1: Mennesker i Limbo

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Limbo er navnet Dante bruker i sin *Divina comedia* på området foran helvetes porter, et sted der sjeler kun eksisterer, uten håp og uten framtid. Derfor er «mennesker i limbo» en passende beskrivelse for de såkalte ureturnerbare, som er tvunget til å leve på kanten av det norske samfunnet, men uten mulighet til å slippe unna. De eksisterer her, men lever uten håp og uten framtid!

Når mange mennesker reagerer på dette, er det fordi de ser at dette er medmennesker som lider og har det vondt. De mener de har en etisk plikt til å hjelpe medmennesker i nød, også når de befinner seg der myndighetene helst ikke vil ha dem. Tragisk nok har vi et så kaldt samfunn at myndighetene har valgt å kriminalisere en slik medmenneskelighet.

Sakene mot Arne Viste og Gunnar Stålsett viser hvor absurd dette er: de dømmes for å vise medmenneskelighet, for å gi håp og framtid til de som ikke lenger har noe håp og framtid. Dette viser at loven i dette tilfellet både er i utakt med folks rettsfølelse og med allmenne etiske normer i samfunnet.

For snart to hundre år siden kjempet Henrik Wergeland for å få bort den såkalte jødeparagrafen som nektet jøder en plass i det norske samfunnet. I dag er det de ureturnerbare som nektes en slik plass. Viste og Stålsett går i Wergelands spor i sin kamp mot umenneskelige lover. Derfor støtter vi deres kamp, og krever at ureturnerbare flyktninger får samme mulighet til håp og framtid som alle andre utlendinger i Norge. Vi kan heller ikke leve med lover som så klart bryter menneskerettighetene.

U2: Framtidsretta grøn industri for trygge arbeidsplassar når olja må fasast ut

---

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Oljeindustrien har ein dominerande plass i norsk økonomi og næringsliv. I tillegg til at den bidrar til oljefondet, er den viktig for sysselsettinga og handelsbalansen. Det globale arbeidet for å redusere klimautsleppa vil føre til ei nedtrapping av oljeaktiviteten. Det vil stille store krav til å bygge opp ny industri som kan sikre sysselsetting og eksportinntekter.

Landsmøtet i SV i 2019 gjekk inn for at partiet skal utarbeide ein handlingsplan for rettferdig omstilling til eit samfunn som tar vare på miljø og klima. Ein brei grøn industripolitikk vil vere eit sentral element i denne planen. Agder SV går inn for at handlingsplanen må omfatte:

- eit kraftig løft for etter- og vidareutdanning med individuell rett til kompetanseheving/omskolering
- sikring av eit ordna arbeidsliv med faste stillingar og utan sosial dumping
- forplikande avtaler mellom bransjar og staten, blant anna avtale med prosessindustrien om satsing på nullutslepp og på vidareforedling med mål om minst dobling i sysselsettinga i bransjen innan 2050
- bygge på kompetansen frå oljeindustrien for å bli leiande innan flytande havvind og CCS (karbonfangst og lagring)
- etablering av ein grøn statleg investeringsbank
- risikolån til grønne prosjekt (lån som kan delvis avskrivast om prosjektet slår feil)
- eit meir aktivt statleg eigarskap for å sikre langsiktig industriutvikling
- bruk av eigarmakta i Equinor for å gjennomføre ein kraftig auke i investeringane til grøn energi (framfor miljøfiendtelege oljeinvesteringar utanfor Australia)
- planlagt gradvis nedtrapping av oljeaktiviteten ved å sei nei til nye leitelisensar og avvikle leiterefusjonsordninga

U3: Stans regjeringas angrep på kvinners grunnleggende rettigheter – vi krever full selvbestemmelse ved abort og trygghet til fødende over hele landet!

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Noen av de største folkeopprørene vi har hatt under Solberg-regjeringa har knyttet seg til svekking av føde- og barseltilbud og angrep på kvinners rett til selvbestemt abort. Over hele landet har bunadskledde kvinner – og menn – stilt seg opp i protest mot regjeringas utrygge politikk for fødende kvinner. Vi har hatt rekordoppmøter på 8. mars og kvinner kledd i røde kyser fra TV-serien *A Hand Maids Tale*. Dette på grunn av regjeringas gjentatte angrep på kvinners rett til selvbestemt abort – som har forsøkt å innføre reservasjonsrett for leger, endre abortlovens paragraf 2c og til slutt innført nemndbehandling for kvinner som ønsker flerlingabort.

Solberg-regjeringa er drevet av en nyliberal ideologi, hvor markedsmekanismene er som en lov som skal gjelde for alt - også velferden. Helseforetaksmodellen er et kroneksempel på dette, og har ført til sentralisering, at sykehus legges ned og fødetilbud nedprioriteres. Bunadsgeriljaen og kvinneopprøret går derfor hånd i hånd med et distriktsopprør og et opprør mot *New Public Management* innenfor offentlig sektor.

Siden 1967 har Norge gått fra å ha 182 til 45 fødeinstitusjoner. Men dagens regjering har svekkelsen av tilbudet blitt intensivert, og føde- og barseltilbudet nærmer seg nå en farlig smerteterskel. Flere kvinner har under dagens regjering fått lengere reisevei til nærmeste fødested, og flere skal det bli. Fødetilbudet i Odda og Mosjøen er allerede lagt ned og fødeavdelingen på Gjøvik er truet. I vurdering av nedleggelse og lokalisering av fødetilbud tas reiseveien for fødende ikke godt nok hensyn til. Følgetjeneste med jordmor der det er over 90 minutter reisevei organiseres alt for tilfeldig. Samtidig har liggetiden på sykehus sunket fra 3,2 til 2,7 dager etter fødsel de ti siste årene, og det er graverende få jordmødre til å ivareta oppfølgingen av kvinner før, under og etter fødsel. Helhetsbildet er skremmende og er arrogant overfor kvinners behov og grunnleggende trygghet.

For å få med seg KrF i regjering ble kvinners rett til selvbestemt abort villig brukt som politisk forhandlingskort. Store protester gjorde at regjeringa ikke turte å endre lovens paragraf 2c, men det var likevel et viktig prinsipielt tilbakeslag når innføring av nemndbehandling ble innført for kvinner som ønsker fosterreduksjon – eller flerlingabort. Dette gjelder kanskje ikke mange, men det rystet likevel store deler av befolkninga at det faktisk var mulig å rokke ved så grunnleggende rettigheter, en rett som kvinner har kjempet fram og nærmest tatt for gitt de siste 40 årene. Regjeringa har også

stått i veien for at kvinner kan få god og trygg informasjon under svangerskapet, som gjennom NIPT (Non-Invasive Prenatal Test).

Internasjonalt ser vi et skremmende samarbeid mellom konservative religiøse krefter og høyrepopulister som truer og begrenser kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter. På talerstolen i FN er Solberg-regjeringa kritisk til dette og var blant dem som kritiserte Trumps *Global Gag Rule*, om kutt til internasjonale organisasjoner som jobber med abort. Det blir derfor paradoksalt at vår egen regjering nå ser ut til å være en del av denne samme trenden. Norge kan ikke lenger smykke seg med å være prinsippfaste forsvarere av kvinners rettigheter.

SV mener regjeringas angrep på kvinners grunnleggende rettigheter når det gjelder om, når og hvor de vil ha barn er urovekkende. I 2021 er det på tide med et regjeringsskifte, og en ny likestillingspolitikk er helt nødvendig.

SV vil –

for å sikre kvinner en trygg svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg:

- At helseforetakene instrueres om å ikke legge ned eksisterende fødetilbud
- At følgetjeneste med jordmor sikres i alle kommuner med lang reisevei
- At det sikres en-til-en-omsorg fra jordmor for alle kvinner under fødsel og at kommunenes jordmordekning er god nok til å sikre oppfølging i svangerskap og barsel
- At kvinner som har født skal kunne ligge på sykehuset så lenge det er behov for det
- At det helheten i svangerskaps- fødsels og barseltilbudet utredes, med formål om å sikre trygge og nære fødetilbud for kvinner i hele landet.
- At det opprettes et landsomfattende tilsyn.

for å sikre kvinner selvbestemt abort:

- At det utredes hvordan dagens system med abortnemnder kan avvikles og erstattes av et system som ivaretar kvinners selvbestemmelse og rett til oppfølging.
- At alle kvinner skal få tilgang til relevant informasjon, gode screeningtester (for eksempel NIPT, Non-Invasive Prenatal Test, eller KUBB, Kombinert tidlig ultralyd og dobbel blodtest), og verifiseringstester. Det må tilbys tester som er gode nok til at kvinner kan ta informerte valg, risikoen for spontanaborter minimeres, og som gir god nok kunnskap tidlig i svangerskapet slik at vi unngår unødvendige senaborter.

U5: Lavinntektsfamilier må sikres fast og forutsigbar inntekt

---

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Agder SV vil jobbe for at lavinntektsfamilier tilbys bistand som gir dem reelle muligheter for å bedre sin situasjon på en verdig måte. Det er en farlig utvikling å overlate dette i så stor grad til frivillige organisasjoner, i stedet for å sikre nødvendig, rettferdig og forutsigbar bistand gjennom offentlige ordninger.

Nesten 6500 barn på Agder lever i lavinntektsfamilier. Barn som lever i vedvarende fattigdom står i fare for å få dårligere helse og færre muligheter til utdanning og arbeid.

Regjeringen sier den ønsker å tette hullene i sikkerhetsnettet for grupper som står utenfor viktige sosiale arenaer på grunn av dårlig økonomi eller dårlige levekår, men 45% av midlene på 7,5 millioner går til frivillige organisasjoner som tilbyr matvarer, ferietilbud og fritidsaktiviteter for fattige familier. Disse organisasjonene kan i stor grad legge premissene for hvem som gis tilbud, og hva familien må gjøre for å kvalifisere seg. Dette kan for mottakerne gi en følelse av «å måtte stå med lua i hånda» noe som ikke er vårt velferdssamfunn verdig. Samtidig kuttes det i trygdeytelser som AAP og gir noen familier større økonomiske utfordringer.

Kommunene skal sikre mer likeverdige vilkår for barn som vokser opp i fattige familier.

Fylkesmannen i Agder forvalter tilskuddsordninger som skal stimulere til utvikling av sosialtjenestene i NAV. SV vil ta initiativ til at kommune, fylke og stat tar en grundig gjennomgang av sikkerhetsnettet som skal sikre at alle har en inntekt det går an å leve av, uten å måtte være avhengig av veldedighet.

U7: Humanitær krise i flyktningeleiren Moria – evakuer barnefamiliene nå!

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Situasjonen for menneskene i flyktningeleiren Moria på Lesvos har gått fra vondt til verre, til å bli en humanitær krise. Leiren som er bygget for 3000 mennesker huser nå nesten 20.000. Antallet vokser fra dag til dag, og leveforholdene i leiren blir enda verre.

Nyfødte sover i sommertelt. Flere er kronisk redde. Mange er syke. Køene for å få mat, vaske seg og for å gå på do er timelange. Mangelen på helsehjelp er akutt. Skoletilbud er fraværende. Barn driver selvskadning. En baby har dødd av dehydrering. Listen over umenneskelige forhold synes uendelig.

Dette kan ikke fortsette. Dette er en humanitær krise som må løses politisk. Agder SV krever:

- at Norge skal være en pådriver for at menneskerettighetene overholdes i Europeiske flyktningeleirer, og at grunnleggende behov blir dekket
- at Norge i første omgang tar initiativ til å finne en løsning på hvordan barnefamilier og enslige mindreårige kan evakueres fra flyktningeleiren Moria
- at Norge tar sin del av ansvaret for å få evakuert barnefamiliene og enslige mindreårige, og at noen av dem straks tas imot i Norge
- at kommunene på Agder sier seg villig til å ta imot det antallet flyktninger fra Europeiske flyktningeleire som staten ber oss om, og som Oslo og andre kommuner har gjort.

U8: Strengere klimakrav ved offentlige anskaffelser

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

På oppdrag fra Difi og Miljødirektoratet har Oslo Economics, Cicero og Inventura utarbeidet en rapport som viser at klimasmarte krav ved offentlige anskaffelser kan bidra til vesentlige klimagevinster, i form av blant annet lavere klimagassutslipp, lokal luftforurensning og støy.

I Sarpsborg kommune har slike krav bidratt til anskaffelse av Norges første, store elektriske søppelbiler og Ullerntunet helsehus har 60 % lavere energiforbruk enn vanlige sykehjem. I Oslo kommune har man klart å bygge en flerbrukshall på Lamberseter, som ble Norges første fossilfrie byggeplass, med omlag 80 % mindre klimagassutslipp.

Det offentlige handler for over 500 milliarder årlig og klimagassutslippene fra disse anskaffelsene ligger på omlag 12 millioner tonn CO₂e. Denne rapporten viser at klimagassutslipp kan reduseres med anslagsvis 8 millioner tonn CO₂e dersom det stilles vesentlig strengere miljø- og klimakrav til offentlige anskaffelser.

En reduksjon på 8 millioner tonn tilsvarer 14 % reduksjon i Norges totale utslipp (2018-tall).

El og IT Forbundet foreslo nylig at kravet til miljøvekting i offentlige anskaffelser bør heves fra 30 til 50 %.

Agder SV går inn for:

- Klima- og miljøkrav som tildelingskriterium skal vektlegges 50 % i alle kommuner i Agder.

U9: Klimakur 2030 viser at det er mogleg – SV krev handling no!

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Det siste året har vi sett eit breitt ungdomsopprør som er retta mot den manglande politiske handlekrafta i kampen mot utslepp av klimagassar og global oppvarming. Ungdomane etterlyser handling som kan sikre framtida til våre barn og barnebarn.

For å avgrense den globale temperaturstiging i tråd med Parisavtalen må vi få på plass store kutt i utslepp av klimagassar før 2030. Noreg har som mål å redusere klimautsleppa i ikkjevotepiktig sektor (dei fleste sektorar unntatt industrien) med 50% i 2030 samanlikna med 2005.

Ei faggruppe nedsett av regjeringa har utarbeidd rapporten Klimakur 2030. Den viser korleis ulike sektorar her i landet kan bidra til å nå målet om 50% utsleppsreduksjon i 2030. Rapporten presenterer også aktuelle tiltak for å nå målet. Samtidig viser rapporten at det hastar med å komme i gang. For kvart år vi kastar bort med prat, må vi ta hadare verkemiddel i bruk.

Klimakur 2030 viser at det er fullt mogeleg å nå vedtatte klimamål, men ein del av forslaga er omdiskuterte. Det er naturleg og viktig at vi får ein brei diskusjon om det som fagfolka presenterer. Men vi kan ikkje springe i frå ansvaret. Dersom nokon av dei foreslåtte tiltaka blir droppa, så må dei erstattast av andre tiltak med tilsvarende effekt. Å forkaste forslag utan å legge fram alternativ er uansvarlig i ein situasjon der problema blir større for kvart år vi ventar med å iverksette nødvendige tiltak. Parti og samfunnsaktørar må ta dette ansvaret inn over seg dersom vi skal få ein debatt som fører til nødvendig handling.

På denne bakgrunn krev Agder SV at Stortinget vedtar klimatiltak som er minst på nivå med ambisjonane i Klimakur 2030.

Dei aukande forskjellane i samfunnet er gift for samfunnssolidariteten, og denne utviklinga gjer det vanskeleg å få brei støtte for den nødvendige omstillinga til eit miljøvenleg samfunn. Kampen for å redusere forskjellane i samfunnet er derfor eit viktig grunnlag for å løyse klimautfordringane, og SV må fronte denne kampen også i framtida.

U10: Kollektivtransport i egenregi

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Agder fylkeskommune er ansvarlig for mye av kollektivtransporten i Agder. Agder kollektivtrafikk AS (AKT) er administrasjonsselskapet for kollektivtransporten. AKT eies i dag av Agder fylkeskommune (80%) og Kristiansand kommune (20%). Dette er et bestillerselskap som organiserer utlysning av anbud på tjenesten og sørger for kontakten og tilsynet med selskapene som vinner anbudene.

Det er dokumentert at ved å drive offentlige tjenester i egenregi, beholder man bedre politisk kontroll med tjenesten og det blir også mest kostnadseffektivt.

Vi ser i dag at flere av de kommersielle selskapene som kjører for AKT har eierstrukturer som kan kobles mot skatteparadis.

Fylkesårsmøte i Agder SV ønsker at våre fylkestingspolitikere tar initiativ til å fremme forslag om at AKT på sikt endres til å drive rutebilkjøring med egne busser og egne ansatte.

U12: Kunstnere i kommunen

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

I Norge i dag er vi vitne til at kunstnerlønningene raser, særlig innen det visuelle feltet hvor kvinnelige kunstners situasjon er særlig uakseptabel. Dagens regjering har vist liten vilje eller handling for å sikre stabile levevilkår for landets utøvende og skapende kunstnerstand, uavhengig av kunstfelt. Regjeringens politikk består derimot av en systematisk overføring av ansvar til kunstnerne selv, med vedvarende krav om utvikling av entreprenørskap og inntjening, samt famlende forsøk på å mobilisere et privat virkemiddelapparat. Samtidig forventer samme regjering stor internasjonal suksess i eksport av norsk kunst.

SV mener kravet om forretningsmessig inntjening kombinert med et fragmentert og sentralt styrt virkemiddelapparat er til hinder for fri kunstnerisk utfoldelse. Det tapper av kunstnerens beste aktiva: tid, skaperglede og kreativitet, og bidrar til en uheldig distanse til deres kjernevirksomhet.

I den grad kunstneres lønn og levekår får oppmerksomhet, er det med et sentralisert fokus. SV mener det er et nasjonalt ansvar å utarbeide gode nasjonale retningslinjer, med økt økonomisk innsats gjennom flere arbeidsstipend og gode garantiordninger.

Men, SV vil i tillegg tilrettelegge en politikk som ivaretar kunstnere og kulturarbeideres vilkår i kommune-Norge. Den profesjonelle kunstneren er en bærebjelke i ethvert vitalt lokalsamfunn, og en forutsetning for levende kultur. Et sunt kulturliv betinges av anerkjennelse og respekt i kommunepolitikken. Kulturlivet skaper grobunn for forståelse og respekt, og ruste den kommende generasjon med kreative ferdigheter for fremtiden. Ferdigheter som kan bygge broer mellom ulike sektorer, og bidra til morgendagens bærekraftige bygd og by.

SV mener:

- Den gode kunsten er fri – løsrevet fra markedskreftene.
- Den frie kunstneren er ryggraden i vår kulturelle integritet.
- Kunsten er motoren i et levende kulturliv, og en grunnstein i en bærekraftig fremtid.
- Kommunene er tjent med større ansvar for kunsten.

SV vil:

- ruste kommunene til god ivaretagelse av kunstnere, kulturarbeidere og deres levevilkår.

- kreve en andel av spillemidlene til fordeling i kommunene, øremerket kunstneriske arbeids- og prosjektstipend.
- at kunstnerstipend, statlige og lokale, indeksjusteres i tråd med lønnsoppgjøret i staten.
- innføre minste-honorar for kunstneriske oppdrag i kommunal og offentlig regi.

U14: Forsvar naturen og lokalsamfunnene mot landbasert vind

Vedtatt av Agder SVs årsmøte 29. februar 2020

Det har gjennom en årrekke blitt et økende fokus på klimakrisa, og endringene som følger er merkbare og skremmende! Det haster å få på plass tiltak og omlegging av vårt forbruksmønster, utslipp av klimagasser og forbruk av karbonbaserte energikilder.

Men 6. mai i fjor kom FN's Naturpanel med en annen skremmende rapport om den dramatiske nedgang i klodens biologiske mangfold og en pågående masseutryddelse. FN påpeker at denne trusselen er like alvorlig som klimakrisa og at disse henger sammen.

I Agder er utbygging av vindkraft en av de største trusler mot nettopp vårt biologiske mangfold. Det er i stor grad de mest villmarkspregede arealene med rødlistearter som søkes av vind-industrien. Agder består av knudrete grunnfjell med lite løsmasser, og inngrepene i terrenget som følger er enorme og lar seg ikke reparere.

Landbasert vindkraft er i tillegg en stor trussel mot lokalsamfunnene, som vi ser opplever stor indre splittelse. Noen få grunneiere som har turbiner på sine eiendommer får sin andel av inntektene, mens resten av lokalsamfunnet betaler «regninga». Mesteparten av fortjenesten går imidlertid ut av landet til utenlandske eiere.

På Lista viste det seg at støy ble et langt større problem enn konsesjonen ga, og NHO sier rett ut at satsing på reiseliv ikke lar seg forene med vind-industri. Vi erfarer at vindindustrianlegg er en fri internasjonalt omsettbare vare, og har allerede erfart at eierskapet kan ende opp i skatteparadiser. Utbyggerne møter få krav. I konsesjonene som er tildelt i Norge kreves ikke økonomiske garantier for opprydding etter anleggsperioden før i 12. år, mens slike garantier må være på plass fra dag én i Sverige.

Agder utgjør med sine store vannkraftanlegg et kraftbatteri i Norge, og våre ledende energiforskere ved NTNU kan fortelle at store energimengder kan frigjøres ved oppgradering av våre mange og til dels svært gamle vannkraftstasjoner og -tunneler. Agder SV krever at dette arbeidet settes i gang.

Agder SV mener all fossil energibruk i Norge skal fases ut innen 2040. Det må lages en helhetlig plan for så vel produksjon som bruk og økonomisering av energi. Solenergi vil ha en viktig rolle å spille i Agder. En by som Kristiansand har på årsbasis større solinnstråling enn Berlin og Paris, og et kjølig klima er svært gunstig for produksjon av elektrisitet ved hjelp av solceller. Fire takmonterte anlegg

av samme størrelse som det Asko i Lillesand har montert, vil kunne erstatte en rimelig stor vindturbin på tre MW. Det skorter ikke på takplass i Agder, utfordringen er å legge til rette for utbygging av solenergi i stor skala, både gjennom å stille krav til utbyggere og støtte til prosjekter ved eksisterende bygg. Havvind kan også bli et satsingsområde, forutsatt at ikke livet i og på havet trues.

Etter at Regjeringen skrotet «Nasjonal rammeplan for landbaserte vindkraft» i høst jobber utbyggerne for fullt med å samle grunneierunderskrifter i Agder før konsesjonssøknader fremmes. Flekkefjord kommune har vist seg voksne ved å ikke dispensere slik at konsesjonen til Skorvehei vindkraftanlegg trekkes tilbake. Kommunene Birkenes, Lillesand og Kvinesdal har konsesjoner som ikke er igangsatt, og disse kommunene oppfordres til å gjøre som Flekkefjord og få konsesjonene i sine kommuner opphevet!

Agder SV sier nei til all ny vindkraft på land i vår natur. Det betyr nei til nye konsesjoner og at gitte konsesjoner trekkes tilbake der bygging ikke er igangsatt, eller vilkårene i konsesjonen ikke blir respektert.